

В.В. Піонтківська, магістрант, V курс, гр. ФКМ-3, ФОФ
Науковий керівник – к.е.н., доц. Є.Б. Пономаренко
Житомирського державного технологічного університету

АКТУАЛЬНІСТЬ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Державний фінансовий контроль є однією з важливих функцій держави, за допомогою якої забезпечуються нормальні умови для функціонування фінансової системи.

Нині визнано необхідність розвитку державного фінансового контролю та його подальше реформування, з огляду на об'єктивну потребу створення відповідної противаги існуючим загрозам у фінансовій системі, аби забезпечити зменшення кількості бюджетно-фінансових злочинів, покращення рівня фінансової дисципліни у використанні бюджетних коштів, збільшення надходжень до бюджету тощо.

Проблема забезпечення прозорості та законності окремих ланок фінансової системи України за всіх часів привертала до себе пильну увагу вчених і фахівців. Поряд із цим, як свідчать офіційні статистичні дані щодо тенденцій розвитку фінансової системи та окремих її частин - проблема все ще існує та потребує негайного вирішення.

В той же час неможливо не погодитися із більшістю вчених та фахівців, які стверджують, що прозорість та законність фінансової системи України повною мірою залежить від дієвості державного фінансового контролю, а отже, будь-які вади в фінансовій системі зумовлюють необхідність удосконалення державного фінансового контролю.

Питання удосконалення державного фінансового контролю достатньо мірою висвітлено в наукових працях таких вчених, як: В.В. Гулько, О.М. Есманов, В.К. Симоненко, А.В. Хмельков, О.А. Шевчук.

Але все ж таки, питання на сьогодні залишається остаточно не вирішеним й досі виступає предметом дискусій.

Сьогодні в Україні функціонує значна кількість державних органів і служб, які тією чи іншою мірою здійснюють фінансовий контроль.

Оскільки ситуація в країні вимагає від суб'єктів державного фінансового контролю значно ефективніших дій, спрямованих на подолання кризових явищ в економіці та наведення належного порядку у використанні матеріальних і фінансових ресурсів у суспільстві, потреба у забезпеченні координації системи державного контролю в Україні стає доволі актуальною та своєчасною.

Багато вчених пропонують різні напрями із удосконалення державного фінансового контролю в Україні.

Так, наприклад, В.В. Гулько відносить до пріоритетних напрямів модернізації державного фінансового контролю такі:

- створення єдиної термінологічної бази у сфері державного фінансового контролю;
- гармонізація державного фінансового контролю, в тому числі на рівні організації бюджетного процесу на місцевому рівні;
- посилення результативності державного фінансового контролю не лише на стадії формування бюджетних доходів, а й на стадії фінансування бюджетних видатків;
- забезпечення подальшого розвитку державного управління у сфері державного фінансового контролю, в тому числі на регіональному рівні;
- упровадження чіткої системи відповідальності учасників фінансових відносин за вчинення фінансових порушень;
- підвищення етично-морального рівня та професійної кваліфікації державних службовців, які працюють у бюджетній сфері;
- узагальнення й впровадження кращого європейського досвіду у сфері організації державного фінансового контролю;
- забезпечення подальшого розвитку внутрішнього фінансового контролю;
- проведення якісно нової кадрової політики в органах державного фінансового контролю на основі методик відбору та підготовки персоналу, апробованих в країнах ЄС.

Ю.М. Коваленко та І.А. Скуратівська зазначають про те, що державний фінансовий контроль може бути ефективним за умов дотримання послідовності таких дій:

- виявлення наявних проблеми у фінансовій сфері, що потребують державного регулювання;
- аналіз їх впливу на економічну ситуацію у країні;
- прогнозування можливих змін ситуації в країні за втручання держави в економічні процеси для вирішення даної проблеми та без її втручання;

- визначення цілі державного фінансового контролю; оцінювання всіх альтернативних варіантів досягнення цілей;
- обґрунтування вибору конкретного варіанта вирішення проблеми;
- деталізація обраного методу: спосіб, механізм, термін його реалізації, а також органи, що будуть задіяні для його виконання;
- оцінювання ризиків впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища за впровадження заходів щодо подолання проблем;
- визначення економічної ефективності від реалізації даних заходів для держави, суб'єктів господарювання та громадян; впровадження розроблених дій та заходів;
- контроль і коригування даного процесу.

Багато вчених вважають, що необхідно враховувати і впроваджувати в Україні саме зарубіжний досвід державного фінансового контролю, і будь-які удосконалення повинні відбуватись в контексті європейської інтеграції, наприклад, такий автор, як А.В. Хмельницький, виділяє два вектори модернізації системи державного фінансового контролю в Україні, а саме:

- визначення сукупності складових елементів цілісної системи державного фінансового контролю;
- формування незалежності, в першу чергу, Державної фінансової інспекції України шляхом виведення його зі складу та підпорядкування Міністерства фінансів України, зробивши окремим відомством у системі центральних органів виконавчої влади, безпосередньо підпорядкованим голові виконавчої гілки влади.

Отже, існує багато різних поглядів на удосконалення системи державного фінансового контролю в Україні. Тому, зробивши висновки, вважаємо за необхідне запропонувати такі напрями реформування системи державного фінансового контролю (рис. 1).

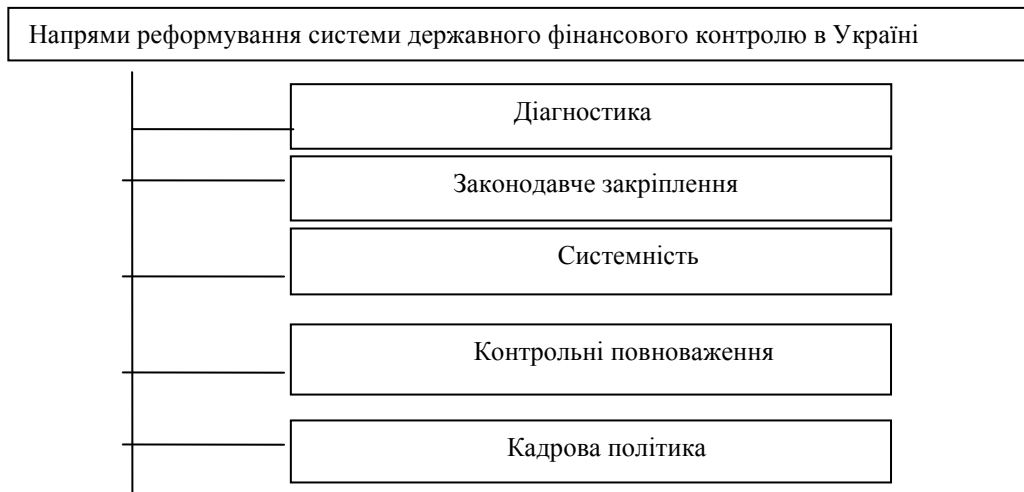

Рис. 1. Напрями реформування системи державного фінансового контролю в Україні

Всі перелічені на рисунку 1 напрями повинні здійснюватись з урахуванням зарубіжного досвіду в цій сфері. Кадрова політика повинна бути зваженою і полягати у дієвому механізмі підбору та підвищенні кваліфікації суб'єктів державного фінансового контролю в Україні. Законодавче закріплення повинно базуватись на основних двох аспектах, одним із яких повинна бути єдина термінологія, а іншим – розмежування повноважень суб'єктів державного фінансового контролю. Що стосується системності та контрольних повноважень, то повинно існувати забезпечення системності у суб'єктів державного фінансового контролю та їх контрольних повноважень.

І, врешті решт, враховуючи складну економічну і політичну ситуацію, в країні повинна бути постійна діагностика нових форм державного фінансового контролю на предмет їх ефективності та доцільності.